

Конституційний Суд України
01033 м. Київ, вул. Жилянська, 14

**Суб'єкта права на конституційне подання-
56 народних депутатів України**

**Уповноважені представники за
дорученням народних депутатів України:**

НЕВМЕРЖИЦЬКА Ірина Миколаївна

РЕПЕЦЬКИЙ Сергій Васильович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

**щодо офіційного тлумачення частини четвертої статті 1 та пункту 3 розділу
VIII «Прикінцеві положення» Закону України від 4 вересня 2008 року
№ 500-VI «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців
гуртожитків» в редакції від 04.09.2008 р.**

1. 04.09.2008 р. Верховною Радою України прийнято Закон України № 500-VI «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008, № 46, ст. 323).

За змістом преамбули вказаний Закон регулює правові, майнові, економічні, соціальні, організаційні питання щодо забезпечення реалізації конституційного

права на житло громадян, які тривалий час на законних підставах проживають у гуртожитках, призначених для проживання одиноких громадян або для проживання сімей.

2. Частиною 4 статті 1 Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р. передбачено, що цей Закон не поширюється на гуртожитки, що на законних підставах знаходяться у приватній власності, у тому числі ті, що передані територіальним громадам у постійне чи тимчасове користування.

3. Пунктом 1 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р. встановлено, що цей Закон набирає чинності з 1 січня 2009 року.

Пунктом 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., визначено, що з метою захисту житлових прав мешканців гуртожитків, недопущення їх виселення із займаних жилих приміщень, недопущення відчуження гуртожитків, які будувалися за державні кошти, устанавлюється мораторій на відчуження (крім передачі у комунальну власність відповідних міських, селищних, сільських рад) гуртожитків, які перебувають у повному господарському віданні або оперативному управлінні підприємств, організацій, установ незалежно від форм власності, або увійшли до статутних фондів акціонерних чи колективних підприємств, створених у процесі приватизації чи корпоратизації, протягом трьох років з дня опублікування цього Закону. Цей мораторій діє на відчуження у будь-який спосіб зазначених гуртожитків як цілісних майнових комплексів або їх окремих будівель, споруд, жилих та нежилих приміщень та іншого майна на користь фізичних чи юридичних осіб.

4. Отже, у змісті частини четвертої статті 1 та пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р. вбачається колізія щодо поширення мораторію на відчуження гуртожитків, які є у приватній власності підприємств і були включені до статутного капіталу підприємств, створених у процесі приватизації (корпоратизації).

Дану колізію було усунуто Законом України № 3716-VI від 08.09.2011 р., яким частину четверту статті 1 Закону України № 500-VI викладено у новій редакції: «Дія цього Закону не поширюється на гуртожитки, що знаходяться у приватній власності, крім гуртожитків, що було включено до статутних капіталів товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації)».

5. Необхідність офіційного тлумачення пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., пов'язана з тим, що до усунення колізії правовідносини існували впродовж 3 (трьох) років,

під час того періоду судами України неоднаково застосовувались частина четверта статті 1 та пункт 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» зазначеного закону. Частина судових справ на сьогодні перебуває в апеляційній та касаційній інстанціях і суди, за однакових обставин справ, по різному застосовують Закон України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., в одних випадках застосовують пункт 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., а в інших не застосовують, посилаючи при цьому на частину четверту статті 1 Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р.

Наприклад:

1) Ряд гуртожитків, в період часу з 1991 р. по вересень 2008 р. були включені до планів приватизації державних заводів і підприємств та в ході корпоратизації таких заводів і підприємств увійшли до складу статутних капіталів акціонерних товариств. Так, гуртожиток по вул. _____ у місті _____ був включений до «Плану приватизації _____ державного заводу _____ та _____ підприємства по будівництву товарів народного споживання», затвердженого наказом Фонду державного майна України № 4-АТ від 31.01.1994 року.

31.08.2009 р. (під час дії пункту 3 Розділу VIII Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р.) між ВАТ _____, в якості продавця, та ТОВ «ВК _____, в якості покупця, укладено договору купівлі-продажу, за яким частина цілісного майнового комплексу - гуртожитку по вул. _____, в м. _____, була відчужена на користь покупця.

Вирішуючи питання дійсності вказаного договору _____ районний суд міста _____ в рішенні від 04.11.2014 р. у цивільній справі № 759/11954/14-ц, з яким погодився Апеляційний суд міста Києва в ухвалі від 23.12.2014 р. у справі № 22-ц/796/14849/2014 р., дійшов висновку про відсутність підстав для визнання договору недійсним.

Свої висновки суди мотивували тим, що за змістом статті 1 Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., його дія не поширюється на гуртожитки, що на законних підставах знаходяться у приватній власності, у зв'язку із чим мораторій, встановлений у пунктом 3 Розділу VIII Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., на гуртожиток не підлягав застосуванню.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ України від 28.01.2015 р. у справі № 6-2266ск15 відмовлено у відкритті касаційного провадження з оскарження зазначених вище судових рішень.

2) У той же час, Вищий господарський суд України в постановках від 05.08.2010 р. у справі № 10/178, від 17.08.2010 р. у справі № 10/68, від 17.08.2010 р. у справі № 2/130, від 18.08.2010 р. у справі № 10/119 та від 18.08.2010 р. у справі № 10/122 встановивши, що будівлі гуртожитків за адресами:

вул. _____, вул. _____ увійшли до статутного фонду акціонерного товариства ВАТ _____ створеного в процесі корпоратизації Державного підприємства машинобудівний завод дійшов висновку про неможливість звернення стягнення на такий гуртожиток в ході виконавчого провадження, оскільки гуртожитки підпадали під дію мораторію, встановленого пунктом 3 прикінцевих положень Закону № 500-VI 04.09.2008 р.

6. Таким чином, гуртожитки, які увійшли до статутних капіталів товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), набувають подвійного правового статусу, який є юридично значимим в розумінні положень Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р.

З одного боку, такі гуртожитки перебувають у приватній власності, у зв'язку із чим дія Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р. (на підставі частини 4 статті 1) на такі гуртожитки не розповсюджується.

З іншого боку, гуртожитки увійшли до статутних фондів (капіталів) акціонерних чи колективних товариств, створених у процесі приватизації чи корпоратизації, у зв'язку із чим підпадають під дію пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., що встановлює мораторій на відчуження таких гуртожитків.

7. З огляду на викладене, необхідно звернути увагу на ту обставину, що автори проекту Закону України № 500-VI 04.09.2008 р. «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитку» в пояснювальній записці від 06.02.2008 р. обґрунтували необхідність прийняття Закону, зокрема тією підставою, що у процесі приватизації державних підприємств, установ, організацій, гуртожитки були, як правило, включені до статутних фондів акціонованих підприємств або знаходяться на їх балансі. Через зміну власника, громадян, які десятиріччями мешкають в гуртожитках та перебували або досі перебувають у трудових відносинах з підприємством, якому цей гуртожиток належав, почали у примусовому порядку виселяти за рішеннями власників або балансоутримувачів гуртожитків, як правило, без надання будь-якого альтернативного житла.

Статтею 2 Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р. встановлено, що громадяни, на яких поширюється дія цього Закону, можуть реалізувати конституційне право на житло або шляхом приватизації житла у гуртожитку (у випадках, передбачених цим Законом), або шляхом отримання соціального житла (відповідно до цього Закону та Закону України «Про житловий фонд соціального призначення»), або шляхом самостійного (на власний розсуд, за власні чи залучені кошти) вирішення свого (своєї сім'ї) житлового питання (відповідно до цивільного законодавства України).

За змістом пункту 4 частини першої статті 3 Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р. гуртожитки, що було включено до статутних капіталів товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), передаються у власність територіальних громад відповідно до державної програми передачі гуртожитків у власність територіальних громад з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, що є одним із підходів забезпечення реалізації конституційного права на житло мешканців гуртожитків, на яких поширюється дія цього Закону.

Зазначене вище дає підстави вважати, що мораторій, установлений пунктом 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України від 4 вересня 2008 року № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р. «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків», спрямований на забезпечення реалізації конституційного права на житло для осіб, які проживають у приватизованих підприємствами гуртожитках.

Описаний у конституційному зверненні подвійний правовий статус гуртожитків, які перебувають у приватній власності внаслідок їх входження до статутних капіталів акціонерних чи колективних підприємств, створених у процесі приватизації чи корпоратизації, призводить до неоднакового застосування пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI в редакції від 04.09.2008 р., внаслідок чого допускаються порушення гарантованих Конституцією України житлових прав громадян.

8. Згідно статті 47 Конституції України, кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Ніхто не може бути примусово позбавлений житла інакше як на підставі закону за рішенням суду.

На підставі викладеного, керуючись статтею 150 Конституції України, статтями 13, 14, 38-41 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за цим конституційним поданням

2. Надати офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 1 та пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» в редакції від 4 вересня 2008 року, яким роз'яснити чи розповсюджується дія мораторію на відчуження (крім передачі у комунальну власність відповідних міських, селищних, сільських рад) гуртожитків, установленого пунктом 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України № 500-VI «Про забезпечення реалізації

житлових прав мешканців гуртожитків» в редакції від 4 вересня 2008 року на гуртожитки, які перебували станом на 01 січня 2009 року у приватній власності і були передані до статутних фондів акціонерних чи колективних підприємств, створених у процесі приватизації чи корпоратизації.

Додатки:

№ за/п	Прізвище, імя, по батькові народного депутата України	Номер посвідчення	Підпис
1.	Муромов О. М.	412	
2.	Линь С. В.	383	
3.	Торрєв А. А.	381	
4.	Зеленчук І. В.	1002	
5.	Козир Б. О.	325	

6. Торрєв М. Т. 212
 7. Козир С. В. 325

4/11/11 підписів

Продовження підписів народних депутатів України під Конституційним поданням щодо офіційного тлумачення частини четвертої статті 1 та пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України від 4 вересня 2008 року № 500-VI «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» в редакції від 04.09.2008 р.

№ за/п	Прізвище, імя, по батькові народного депутата України	Номер посвідчення	Підпис
6.	Гудефов Вєкс	436	
7.	Барна О.С.	365	
8.	Домбровський О.П.	228	
9.	Заболотний Г.М.	091	
10.	Ведатурський А.	328	
11.	Гелетський А.М.	107	
12.	Мудієво О.П.	266	
13.	Молодешний О.О.	327.	
14.	Омишки В.П.	353	
15.	Сєвченко О.А.	287	
16.	Фоминська О.В.	312	
17.	Розенлат Б.С.	267	
18.	Ревдєв О.В.	432	
19.	Стецюк В.О.	268	
20.	Фрєв В.А.	416	
21.	Черненко О.М.	085	
22.	Мурівський Д.О.	420	
23.	Топтарець О.О.	104	
24.	Ремисин А.І.	189	
25.	Сидоренко О.О.	124	

20/авардєтє /підписів

Продовження підписів народних депутатів України під Конституційним поданням щодо офіційного тлумачення частини четвертої статті 1 та пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України від 4 вересня 2008 року № 500-VI «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» в редакції від 04.09.2008 р.

№ за/п	Прізвище, імя, по батькові народного депутата України	Номер посвідчення	Підпис
26.	Губинської О.І.	341	
27.	Галузов Д.У.	334	
28.	Бакуненко О.В.	121	
29.	Юрчишин П.В.	228	
30.	Кучер М.І.	232	
31.	Авданин С.С.	200	
32.	Кобзар М.В.	114	
33.	Григорук М.Т.	307	
34.	Джунько М.	303	
35.	Томаш Марія Михайлівна	87	
36.	Луценко Ірина Євгенівна	435	
37.	Савченко О.В.	380	
38.	Тришук С.М.	110	
39.	Дироманко В.А.	404	
40.	Рибчинський О.Ю.	409	
41.	Земляк Т.А.	332	
42.	Гудзенко В.І.	286	
43.	Мельничук В.В.	391	
44.	Луценко М.В.	066	
45.	А.Савчук	278	

Продовження підписів народних депутатів України під Конституційним поданням щодо офіційного тлумачення частини четвертої статті 1 та пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України від 4 вересня 2008 року № 500-VI «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» в редакції від 04.09.2008 р.

№ за/п	Прізвище, імя, по батькові народного депутата України	Номер посвідчення	Підпис
46.	Тягаренко О.М.	392	
47.	Месхеренко Р.Г.	422	
48.	Трипіль Т.О.	078	
49.	Томар В.В.	355	
50.	Кудів Г.І.	123	
51.	Рибак Р.М.	400	
52.	Лесюк І.В.	434	
53.	Макаш Ю.М.	231	
54.	Ершов М.А.	258	
55.			
56.	Всього 56 (п'ятдесят шість) підписів		
57.	народних депутатів України.		
58.			
59.	Керівник		
60.	Управління кадрів		В. Василець
61.			16.07.2015р.
62.			
63.			
64.			
65.			

9 (дев'ять) підписів